Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 194/2019

Il-Pulizija

(Spettur PierGuido Saliba)

Vs

Alan Spiteri

Illum it-30 ta' Settembru 2020,

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellant, Alan Spiteri, detentur tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 235871M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli nhar is-17 ta' April, 2018, ghall-habta tad-09:00 AM, u fil-granet ta' qabel, bil-vettura GMY 133 gewwa Triq Dun Karm Psaila, Birkirkara:

1. Uza, gieghel jew halla lil persuna ohra tuza vettura bil-mutur fit-toroq, kemm-il darba, ghall-uzu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-ohra, skond il-kaz, ma tkunx issehh polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali tal-25 ta' Gunju, 2019, fejn il-Qorti, sabet lill-akkuzat hati tal-akkuzi migjuba kontra tieghu u mmultatu multa kumplessiva ta' €2,329.37.

Rat ir-rikors tal-appell ta' Alan Spiteri, pprezentat fid-9 ta' Lulju, 2019, fejn talab lil din l-Qorti thassar, tirrevoka u tannulla s-sentenza appellata moghtija fl-ismijiet premessi mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali kif presjeduta mill-Magistrat Dr. Victor George Axiaq, nhar il-25 ta' Gunju, 2019, u konsegwentement tillibera lill-esponent appellanti minn kull htija, alternattivament, tirriforma, tvarja u tbiddel is-sentenza appellata gia citata u dan billi tirrevoka l-parti tas-sentenza li fiha l-esponenti gie kkundannat multa ghall-ammont ta' elfejn, tlett mija u disa u ghoxrin ewro u seba' u tletin ewro centezmi (€2,329.37) u konsegwentement tibdel il-piena nflitta ghal wahda iktar lievi u dan skond dawk il-provvedimenti li l-Qorti jidhrilha xierqa u opportuni.

Rat l-aggravji mqanqla mill-appellant Alan Spiteri

Rat l-atti tal-kawza.

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet.

Ikkunsidrat:

Illi l-imputazzjoni addebitata lill-appellant hija frott ta' investigazzjoni maghmula mill-pulizija dwar incident stradali li seħħ ġewwa Triq Dun Karm Birkirkara fejn kienu involuti tlett vetturi inkluż vann tal-iskola misjuq minn certu Carmel Zammit, liema vann kien irreġistrat f'isem Alan Spiteri, l-appellant. Minn stharrig li sar irrizulta illi l-assikurazzjoni mahruga mis-socjeta Gasan Mamo kienet tkopri bhala sewwieqa lil certu John Zammit, John Borg, Anthony Brincat u Alan Saliba. Meta l-appellant ġie mitkellem dwar dan in-nuqqas hu saħaq illi s-sewwieq Zammit kien ilu jaħdem miegħu għal madwar sena apparti illi hu kien qabbad lill-aġent tas-socjeta ta'l-assikurazzjoni Gasan Mamo sabiex jeħodlu ħsieb johrog assikurazzjoni

valida fuq dan il-vann. Żied ukoll illi hu ma kienx jaf illi l-polza ta'l-assikurazzjoni kienet wahda limitata għal dawn in-nies, li sahansitra l-impjieg mieghu ta' uhud minnhom kien gie tterminat.

Ikkunsidrat:

Illi fl-appell minnu ntentat l-appellant jikkritika s-sentenza tal-Ewwel Qortiin meta sabitu hati ta'l-uniku mputazzjoni miġjuba kontra tiegħu u dan ghaliex fil-fehma tieghu mill-provi migjuba in atti kellu jirrizulta illi l-vann registrat f'ismu kien kopert b'polza valida tal-assikurazzjoni kontra r-riskji ta' terzi persuni. Il-fatt illi s-sewwieq ma kienx indikat bħala wieħed minn dawk il-persuni koperti minn din il-polza ma twassalx għall-infrazzjoni tal-ligi kif mahsub fl-artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta, izda semmai taghti lok ghal vertenza ta' natura civili. Illi matul it-trattazzjoni l-appellant għamel referenza għal-ġurisprudenza ta' din l-Qorti kif diversament ippresjeduta fosthom is-sentenza moghtija fil-konfront ta' Stefan Apap fejn ġie ritenut is-segwenti:

> **Illi ghar-rigward tat-tieni imputazzjoni ta' sewqan bla kopertura ta' polza t' assikurazzjoni kontra r-riskji ta' terzi din il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenza ta' din il-Qorti:**
>
> **"Il-Pulizija vs. Angelo Scuderi" [3.11.2005], fejn il-fattispecji kienu li Scuderi, fiz-zmien imsemmi fl-akkuza, ma kellux licenzja tas-sewqan pero' kien irrizulta li l-vettura li kien qed isuq kienet koperta b' polza ta' assikurazzjoni.**
>
> **F' dik il-kawza l-appellant kien silet b'success argument mill-artikolu 10(1) tal-Kap.104 li jghid testwalment hekk ;-**
>
> **"Jekk, wara li jkun inhareg certifikat ta' sigurta' taht is-subartikolu (4) ta' l-artikolu 4 ta' din l-Ordinanza lill-persuna li tkun hadet il-polza, tigi moghtija sentenza kontra persuna assigurata bil-polza, dwar responsabbilta' li ghandha tkun koperta minn polza taht is-subartikolu (1) tal-artikolu 4 ta' din l-Ordinanza (meta hija responsabbilta' koperta bil-kondizzjonijiet tal-polza), f' dan il-kaz, <u>ghad li l-assikuratur awtorizzat ikun jista' jannulla jew ihassar, jew</u> <u>ikun annulla jew hassar il-polza, huwa ghandu,</u> bla hsara tad-dispozizzjonijiet ta' dan l-artikolu<u>, ihallas lil-persuni li</u> <u>favur taghhom tkun inghatat is-sentenza, kull somma ta'</u> <u>flus li ghandha tithallas bis-sahha ta' dik is-sentenza</u>**

<u>dwar</u> <u>ir-responsabbilta' fuq imsemmija ...."</u> (sottolinear ta' din ilQorti).

Is-subartikoli (2) u (3) umbaghad jelenkaw serje ta' eccezzjonijiet fejn l-assikuratur awtorizzat ikun ezenti minn tali obbligu ta' hlas.

Illi din il-Qorti kienet allura ddecidiet li minn din id-dicitura ta' dan l-artikolu kif emendat, jidher li una volta li jkun hemm polza ta' assikurazzjoni li tkopri l-vettura in kwistjoni, jekk ikun hemm xi responsabbilta' ghal dejn civili, din tigi rizarcita mill-assikurazzjoni, sakemm ma jirrikorrux xi wahda jew aktar mic-cirkostanzi elenkati fissubartikolu (2) u (3), anki meta l-assikuratur ikollu dritt jannulla jew ihassar il-polza, ghaliex, per ezempju, d-driver ma jkollux licenzja. Imma hija l-prosekuzzjoni li trid tipprova li ma jkunx hemm din il-kopertura minnhabba xi cirkostanza indikata fis-subartikolu (2) (3), u sakemm din il-prova ma ssirx minnha, tibqa' l-prezunzjoni li hemm il-kopertura tal-polza kontra r-risjki ta' terzi persuni kif tipprovdi l-ligi fis-subartikolu (1) fuq citat.

Jidher li dan il-kaz bhala fattispecji hu simili hafna ghal dak ta' Scuderi, fejn ukoll irrizulta li l-appellant kien qed isuq vettura li kienet assikurata pero' hu ma kellux licenzja.

Ikkonsidrat;

Illi huwa minnu li bejn l-interpretazzjoni li tat din il-Qorti lill-artikolu 10 (1)(2) u (3) fil-kaz ta' Scuderi fuq citat u l-artikolu 3 (1A) tal-Kap.104 jista' jkun hemm certa kontradizzjoni apparenti

Din pero' fil-fehma tal-Qorti hija biss apparenti w tista' tigi rikonciljata. Di fatti fejn ikun jidher prima facie ghall-prosekuzzjoni minn verifiki preliminari mal-Awtorita' Dwar it-Trasport li l-vettura involuta fil-kaz tkun licenzjata biex tkun fit-triq u allura, bis-sistema amministrattiv prevalenti llum, necessarjament koperta b' polza ta' assikurazzjoni, kif inhu l-kaz prezenti u kif kien dak ta' Scuderi, jibqa' dejjem jinkombi fuq il-prosekuzzjoni li, jekk trid, tipprova li l-kaz tad-driver li ma jkunx licenzjat ma jkunx kopert skond il-polza vigenti kopert bl-istess polza.

Invece fejn dan ma jkunx il-kaz u anki l-karozza ma tkunx licenzjata ghat-triq u allura possibilment u x' aktarx ukoll ma tkunx koperta b' polza, tiskatta il-prezunzjoni kontenuta fl-artikolu 3 (1A) tal-Kap. 104 li titfa' l-oneru li jkun hemm polza ta'

assikurazzjoni mahruga taht l-art. 4(4) tal-Ordinanza fuq il-persuna akkuzata.

Fl-ewwel kaz, ladarba l-vettura tkun licenzjata, l-Awtorita' Dwar it-Trasport tkun taf ma min hi assikurata l-vettura w din hija facilment identifikabbli ghall-prosekuzzjoni w tkun tista' tigi ngunta biex tiddeponi dwar il-kontenut tal-polza w xi ezenzjonijiet jew limitazzjonijiet li tista' tikkontjeni fit-termini tal-art. 10 tal-Kap.104, billi okkorrendo anki tesibixxi kopja tal-istess polza. F' kazi bhal dawn ikun assurd li ghalkemm jirrizulta car li hemm polza, tiskatta l-prezunzjoni li ma hemmx polza kontenuta fl-art.3 (1A).

Fit-tieni kaz, fejn zgur mhux possibbli ghall-prosekuzzjoni li tindovna jekk ikunx hemm assikurazzjoni u, jekk ikun hemm, liema tkun id-ditta assikuratrici, ovvjament mhux mistenni mill-Prosekuzzjoni li tingungi lir-rapprezentanti tal-assikurazzjonijiet kollha tal-pajjiz biex taghmel il-prova li fuq dik il-vettura ma jkunx hemm polza. Ghalhekk jaghmel hafna sens li hawn tiskatta l-prezunzjoni kontenuta fl-art. 3 (1A) bl-inversjoni tal-oneru tal-prova kontra l-persuna akkuzata bir-reat ta' sewqan minghajr kopertura ta' polza t' assikurazzjoni kontra r-riskji ta' terzi.

Issa l-artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta jiddisponi kif ġej:

3.(1) Bla ħsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza,ħadd ma jista' juża jew iġiegħel jew iħalli lil persuna oħra tużavettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vetturaminnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx isseħħpolza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.

(1A) Ikun preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reattaħt is-subartikolu (1) ma jġibx prova kuntrarja billi juri ċertifikattal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4).

(1B) Tista' tingħata eċċezzjoni valida, fil-prosekuzzjoni ta' reat taħt is-subartikolu (1), mill-akkużat jekk iġib prova li r-reat ikun sar mingħajr ma huwa kien jaf bih u li jkun eżerċita kull diliġenza dovuta biex ma jħallix li r-*reat isir.*

Huwa evidenti minn qari ta' din id-disposizzjoni tal-ligi illi l-legislatur qieghed fuq l-ispalla tal-persuna akkuzata l-htiega li huwa jezonera ruhu mir-responsabbilta' kriminali meta allura ghandu igib prova illi l-vettura hija

koperta b'polza tal-assikurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni. Mhux biss izda l-persuna akkuzata trid ukoll tipprova li r-reat ikun sar mingħajr ma kien jaf bih u li jkun eżerċita kull diliġenza dovuta biex ma jħallix li r-reat isehh.

Illi kif stqarret il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-kompetenza taghha kostituzzjonali fir-rigward tal-piz tal-prova inkombenti fuq l-akkuzat:

> **Il-htiega ta` assikurazzjoni ghar-riskju ta` terzi persuni hija rizultat ta` fatt li sewwieq ta` vettura tal-mutur ghandu f`idejh oggett li varji drabi hu deskritt bhala "arma" b`possibilita` ta` periklu ghall-utenti l-ohra tat-triq; kwindi, tali assikurazzjoni hija mehtiega fl-interess pubbliku[1].**

Dak li jenhtieglu jipprova l-appellant, kwindi, huwa illi il-polza ta'l-assikurazzjoni kienet taghmel tajjeb ghar-riskji ta' terzi persuni ghalkemm kienet qed tigi misjuqa minn persuna li ma kenitx koperta b'dik il-polza u li huwa ghamel dak kollu li seta' sabiex jara l-persuni kollha minnu awtorizzati sabiex isuqu dan il-vann ikunu koperti b'polza ta'l-assikurazzjoni valida.

Illi l-izvilupp gurisprudenzjali fir-rigward tar-reat in dizamina gie tajjeb traccjat minn din il-Qorti kif diversament ippresjeduta meta intqal hekk:

> **"Issa, traccjat l-insenjament tal-Qrati tul iz-zmienijiet, jidher illi sas-sena 2005, l-Qrati taghna dejjem fehemu dak li fis-semplicita' tieghu jipprovdi l-artikolu 3 tal-Kap 104, igifieri li hadd ma jista' jsuq vettura bil-mutur jekk ma jkunx debitament assikurat biex jaghmel dan. Dik is-sentenza izda tippernja fuq id-doveri tal-kumpaniji tal-assikurazzjoni u bid-dovut rigward, l-obbligi u l-kundizzjonijiet li l-kumpaniji tal-assikurazzjoni jassumu mal-Awtoritajiet kompriz ir-Regolatur, sabiex tinhargilhom u jzommu fis-sehh il-licenzji taghhom bhala assikurazzjoni kompriz l-obbligi taghhom li jiehdu sehem f'pool bhala insurers concerned, ma jistghax jitqies li jezonera lil kull sewwieq mill-obbligi tieghu taht il-Kapitolu 104. Tant hu hekk illi, ghad li s-sentenza fl-ismijiet Scuderi kien font ta' referenza ghal diversi kawzi anke jekk mhix dejjem segwita, l-Qorti tal-Appell kellha ripensament u fis-sentenza taghha Il-Pulizija vs Andre Apap tal-4 ta' Frar, 2011 rriteniet illi ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-**

[1]Alfred Grech vs Avukat Generali deciza 27/04/2007

Qorti diversament preseduta fis-sentenzi taghha Il-Pulizija vs Angelo Scuderi (3.11.2005), Il-Pulizija vs Stefan Apap (26.4.2007) u Il-Pulizija vs Charles Galea (7.5.2007) u ohrajn "dwar meta tiskatta l-prezunzjoni prevista fis-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104. Issubartikolu 3(1A) tal-Kap 104 huwa car u inekwivoku fil-portata tieghu.[2]".

Tghid hekk is-sentenza 'Il-Pulizija vs Andre' Apap' li ghaliha taghmel referenza l-Qorti fid-decizjoni su-iccitata:

"Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 hu ċar u inekwivoku fil-portata tiegħu: il-preżunzjoni in kwistjoni tiskatta kull meta "...min jiġi akkużat b'reat taht is-subartikolu (1) ma jġibx prova kuntrarja billi juri certifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4)" tal-Kap. 104. Din id-dispozizzjoni ma tħalli lok għall-ebda interpretazzjoni. Qatt ma kien hemm xi htiega li jsir xi sforz biex id-dispozizzjoni tal-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 tiġi rikonċiljata permezz ta' proċess ta' interpretazzjoni mad-dispozizzjoni tal-artikolu 10(1) tal-istess Kap għaliex iz-żewġ dispożizzjonijet jirregolaw sitwazzjonijiet diversi. L-artikolu 3(1A) tal-Kap 104 jirregola x'jiġri fi proċeduri kriminali għal reat taħt l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 mentri l-artikolu 10(1) tal-istess Kap jirregola ir-riżarċiment mill-assikurazzjoni għal xi responsabbilta' għal dejn ċivili li għandha tkun koperta minn polza ta' assikurazzjoni. B'dak kollu li hemm fl-artikolu 10(1) tal-Kap 104 il-pożizzjoni li hemm fl-artikolu 3(1A) tal-istess Kap tibqa' mhux mittiefsa u ċioe' li fi proċeduri kriminali għal reat taħt l-artikolu 3(1) tal-Kap 104 kemm-il darba l-akkużat ma jgibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4) jiġi preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni'

Illi l-artikolu 4(4) ta'l-Att jiddisponi illi:

"Polza ta' assigurazzjoni ma għandha ebda effett għall-finijiet ta' din l-Ordinanza kemm-il darba u sakemm ma jiġix maħruġ mill-assiguratur awtorizzat favur il-persuna li ħadet il-polza, ċertifikat (hawnhekk iżjed 'il quddiem imsemmi "ċertifikat ta' assigurazzjoni") fil-forma stabbilita; u meta l-polza ta' assigurazzjoni tkun ċertifikat internazzjonali ta' assigurazzjoni, dak iċ-ċertifikat internazzjonali għandu, għall-finijiet kollha ta' din l-Ordinanza ħlief meta r-rabta tal-kliem ma teħtieġx xort'oħra, ikun iċ-ċertifikat ta' assigurazzjoni meħtieġ li jinħareġ taħt dan is-subartikolu."

[2] Il-Pulizija vs Joseph Gatt deciza 18/01/2016

Dan ifisser illi l-appellant ma jistax jistrieh fuq il-gudizzju maghmul fis-sentenza ta' Stefan Apap hawn fuq iccitata, billi l-insenjament hemmhekk tramandat ma giex segwiet mis-sentenzi moghtija aktar recenti in materja u dan meta gie gustament deciz illi r-responsabbilita' li tinkombi fuq spallejn l-assikurazzjoni ghal risarciment lil terzi ta' danni minnhom sofferti ma kellha xejn x'taqsam mar-responsabbilita penali tal-persuna assikurata li tippermetti li l-vettura assikurata tinsaq minn persuna mhux koperta b'dik il-polza. Illi allura gjaldarba c-certifikat ta'l-assikurazzjoni ma jkunx inhareg f'isem is-sewwieq mhux kopert, l-infrazzjoni tal-ligi tirrizulta sakemm l-imputat ma jippruvax illi dan sehh minghajr l-gharfien tieghu u li ghamel dak kollu possibbli biex ikun hemm l-ottemperanza mal-ligi.

Illi huwa fatt mhux kontestat illi l-vann irregistrat f'isem appellant kien kopert b'polza tal-assikurazzjoni li kienet tkopri wkoll ir-riskji ta' terzi persuni, madanakollu c-certifikat ta'l-assikurazzjoni jindika illi l-persuna bl-isem ta' Carmel Zammit ma kienx inkluz f'din il-polza. Dan jirriżulta miċ-ċertifikat tal-polza in kwistjoni li ġie eżebita in atti a folio 54 fejn hemm indikat car u tond min huma x-xufiera awtorizzati taht l-imsemmija polza. Jirrizulta illi ghalkemm Carmel Zammit kien ilu impjegat mal-appellant għal madwar sena, madanakollu huwa qatt ma ha hsieb jivverifika jekk il-polza ta'l-assikurazzjoni kenitx tkopri lil dan ix-xufier, ghalkemm kif jikkontendi hu stess kien hemm xufiera ndikati fuq l-istess certifikat li lanqas kienu ghadhom impjegati mieghu. Dan ma jistax hlief ifisser illi hemm in-nuqqas ravvizat fl-artikolu 3(1B) tal-Kapitolu 104 u dan meta l-appellant naqas milli javza lill-assikurazzjoni tieghu dwar il-fatt illi l-persuni ndikati fic-certifikat ta'l-assikurazzjoni ma kenux għadhom impjegati mieghu bħalma lanqas kienu nfurmati dwar l-impjieg ta' Zammit, liema informazzjoni kellha semmai tingħata lilhom mill-appellant u liema fatti jidher li ma kienux ingiebu a konjizzjoni tagħhom. Konsegwentement fil-fehma tal-Qorti l-Ewwel Qorti setgħet legalment u raġonevolment issib ħtija fl-appellant għall-unika mputazzjoni miġjuba kontra tiegħhu.

Ikkunsidrat:

Illi għal dak li jirrigwarda l-piena erogata mill-Ewwel Qorti, l-appellant ma ressaqx raġunijiet għalfejn din il-piena għandha tiġi mnaqqsa fejn konsegwentement, billi din mhux biss qiegħda fil-parametri tal-liġi izda tinsab fil-minimu taghha, l-Qorti mhijiex tal-fehma li din għandha tiġi disturbata.

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tiċħad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha.

(ft) Imhallef

Vera Kopja

Joyce Agius
Deputat Registratur